

Knobbelmeerkoet.
Foto: Kees Woutersen.

Knobbelmeerkoet terug in Spanje

Tot enkele jaren terug was het in een periode van ruim twintig jaar nog geen enkele vogelaar gelukt de Knobbelmeerkoet *Fulica cristata*, één van de zeldzaamste broedvogels van Spanje, te zien. Jarenlang had iedere fijnproever die naar hett Parque Nacional de Doñana en Zuid-Spanje afreisde, deze soort hoog op zijn wensenlijstje staan, maar voor zover mij bekend boekte niemand destijds succes. In 2003 was de situatie echter radicaal veranderd en was de Knobbelmeerkoet weer helemaal terug in Spanje. Sinds 2001 werd de Knobbelmeerkoet al gezien bij bijna alle natuurritten die door Natura Aragon (tegenwoordig Aragon Natuurreizen) naar Zuid-Spanje werden georganiseerd. De beste plek om deze soort te vinden is Laguna de Medina (bij Jerez de la Frontera). In september 2001 zagen vogelaars die met ons op excursie waren, daar op verscheidene dagen maximaal zeven adulte exemplaren met halfwas jongen die fanatiek gevoerd werden. In tegenstelling tot de 6.000 gewone Meerkoeten *Fulica atra* die midden op het meer dobberden, zaten de Knobbelmeerkoeten in en aan de rand van de rietkraag. Het was steeds wachten tot er een 'Meerkoet' dicht bij het riet zwom en dan met de telescoop goed kijken of er knobbels op zaten. Vaak was dat zo! In april 2002, september 2002 en april 2003 zagen wij op deze plek ook Knobbelmeerkoeten. In september 2003

konden wij er geen vinden, maar mogelijk lag dat aan de harde wind die toen het kijken bemoeilijkte. In en rond Doñana zagen wij in oktober 2001, april 2002 en april 2003 eveneens diverse van deze vogels. Zij werden met name aan de noordkant van het gebied en in de buurt van het bezoekerscentrum Cerrado Garrido aangetroffen. Volgens onze lokale gids ziet hij de Knobbelmeerkoet tegenwoordig dagelijks in dit deel van Doñana.

Er zijn twee populaties Knobbelmeerkoeten. De eerste komt voor in het oosten en zuiden van Afrika en een veel kleinere populatie komt voor in het West-Palearctische gebied, met name in Noord-Marokko en Zuid-Spanje. Aan het begin van de twintigste eeuw verdween de Knobbelmeerkoet in hoog tempo uit de Spaanse Middellandse-Zeekust en een halve eeuw later stond hij op het punt uit te sterven (Purroy 1997). Begin jaren 1990 werd de populatie geschat op vijf à twintig paar.

Waar komen de door ons waargenomen vogels dan ineens vandaan? Het antwoord is dat de Knobbelmeerkoet terug is mede dankzij een introductieproject van de 'Cañada de los Pájaros'. Het gebied ligt iets ten zuiden van Sevilla. De eigenaar van het gebied vertelde dat hij eieren uit Marokko heeft gehaald en bij een kleine, in gevangenschap levende populatie heeft gezet. Vervolgens heeft hij zo'n tachtig vogels op diverse plaatsen losgelaten. Deze zijn te herkennen

aan een witte halsband. Deze vogels zijn onmiddellijk aan het broeden geslagen, zodat we ons nu kunnen verheugen op een snel groeiende populatie. Let wel: de Knobbelmeerkoet kan twaalf maanden van het jaar broeden! Volgens de Spaanse SEO/BirdLife zijn er in 2001 minstens zeventig broedparen gevonden (Viada 2002). In de nieuwe broedvogelatlas van Spanje (Martí & Del Moral 2003) wordt de populatie voor het jaar 2002 op tachtig paar geschat. Hierbij gaat het om zowel wilde als uitgezette (met witte halsband) vogels. Blijkbaar zijn de belangrijkste factoren die de Knobbelmeerkoet deed uitsterven, verdwenen: jacht en biotoopvernietiging.

■ Kees Woutersen, Aragon Natuurreizen, C/ Ingeniero Montaner 4-1-C, 22004 Huesca, Spanje, +34 974 70 11 40, e-mail: info@aragonnatuur. Internet: <http://www.aragonnatuur.com>.

LITERATUUR:

Martí, R. & J.C. del Moral (red.) (2003): Atlas de las Aves Reproductoras de España. Madrid.
 Purroy, F.J. (1997): Atlas de las aves de España (1975 - 1995). Lynx, Barcelona.
 Viada, C. (2002): La focha moruna. El Ecologista 33: 68 - 69.

Uitzonderlijke waarneming of niet?

Al jaren bestudeer ik met mijn kameraad Walter Schreyll, beiden zestigers, de natuur in het algemeen. Bijna dagelijks treffen wij elkaar in het provinciaal domein 'Brok De Waeyer' te Willebroek, nabij Mechelen. Het is een 67 ha groot gebied met daarin een stuk laagveen. In 1997 broedden er voor het eerst twee paren Aalscholvers. Nu zijn het er meer dan honderd.

Wat wij op 7 juni 2004 daar hebben waargenomen hebben wij beiden nooit eerder gezien! Op een zeker ogenblik zagen wij een adulte Aalscholver een adulte Dodaars vliegend achtervolgen. De Dodaars deed al het mogelijke om te ontsnappen, maar werd uiteindelijk gegrepen en vervolgens als prooi naar binnen gewerkt. Wij weten dat Aalscholvers tijdens hun onderwaterjacht naar vis ook wel eens een pasgeboren eendje durven grijpen, maar dat ze zoals een roofvogel een prooi al vliegend verschalken hebben wij nog nooit waargenomen en we hebben er nog nooit door andere vogelkijkers over horen praten. Onze vraag is: 'Gaaf het hier werkelijk om een voor het eerst waargenomen feit of zijn er andere personen die dat reeds hebben waargenomen?'

■ Desiré Tierens, Appeldonkstraat 207, B-2830 Willebroek, België, telefoon +32 3 886 90 72.

Winterkoning broedt onder rijdende auto

Op een boerderij aan de Waardweg in de Wieringermeer stond vorig jaar een blauwe Ford geparkeerd in de schuur. De boerin gebruikte deze auto elke dag om haar kinderen naar school te brengen en boodschappen te doen. Het viel haar op dat iedere keer wanneer zij de auto terugzette op de parkeerplek van de boerderij, er al gauw een Winterkoning bij kwam. Zij vond dat op het laatst heel opvallend, mede doordat ze ook nog eens gepiep hoorde. Wat bleek: aan de onderkant bij het rechterachterwiel zat een nestje tussen de benzinevuilslang en de benzine-

Het nestje werd verplaatst naar een veilige plek. Ook daar werd het nest verzorgd door het ouderpaar, zodat de vijf jonge vogels later succesvol konden uitvliegen. Foto: Laurens van der Vaart.

Onder de auto bleek een nestje met jonge Winterkonin-
gen te zitten.
Foto: Laurens van der Vaart.

ontluchtingsslang.

Ongelooflijk, temeer omdat de vogel er onder het rijden heeft gebroed. Natuurlijk schudt zo'n auto tijdens het rijden en dus ook de eitjes, maar het is allemaal goed gegaan. Het nest is na de ontdekking zorgvuldig losgehaald. Er bleken vijf kleine Winterkoninkjes in de kap van het rechter-achterwiel te zitten.

Toen de auto in de schuur geparkeerd werd vlogen de ouders al spoedig rond met voer in de bek. Ze konden het nest in eerste instantie echter niet vinden bij het achterwiel. Het nestje was op een veilig plekje niet ver van de auto neergezet en wat gebeurde... op het gepiep van de jongen kwamen de Winterkoningen af en begonnen volop te voeren. Uiteindelijk vlogen de jongen succesvol uit.

■ Laurens van der Vaart, Vogelwerkgroep Wierhaven.

Huismus in de Hop

Op 9 mei 2004 zagen we in ons binnenstadstuintje een huismussenpaar driftig heen en weer vliegen. Met name het wijfje vloog in de Hop, tussen de Judaspenning, hangend in de Salomonszegel, Smeewortel, Donkere Ooievaarsbek, Kamperfoelie, enzovoort. Aanvankelijk hadden we niet in de gaten wat ze deed, echter toen we tijdens het

avondeten regelmatig uit het raam keken bleek dat de vogels steeds naar het dak van de overburen vlogen om daar de jongen te voeden. Het kwam af en toe voor dat ze binnen drie seconden weer in onze tuin terugkeerden. We nemen aan dat het (zeer) kleine insecten zijn geweest en dat dit vaker geschiedt. (Het is bekend dat Huismussen inderdaad insecten zoeken in de periode dat zij jongen groot moeten brengen (red.)).

■ E. Brandenburg, Turfkade 38, 8701 JM Bolsward.

Kleine Plevier

Op 10 mei 2004 was ik bezig met het inventariseren van Kleine Plevieren bij Harlingen in het kader van het landelijke onderzoek van zeldzame broedvogels van Sovon. De Kleine Plevier valt ook onder het Wadden- en natuurlijk het nestkaartenproject van dezelfde organisatie. Ik ontdekte vier nesten. Verder zag ik een zittende vogel, ongeveer twintig meter van me verwijderd, bij het naderen liep hij (of zij) weg. Er was geen nest te vinden. Wat later ging de Kleine Plevier er opnieuw zitten. Ik heb nog eens intensief geprobeerd daar een nest te vinden, maar met hetzelfde (negatieve) resultaat. Op een andere plek in dit terrein deed zich hetzelfde gedrag voor, terwijl de eieren van de vier gevonden nesten alle op datzelfde moment warm werden gehouden. Meer paren waren er zeker niet aanwezig! Zou het kunnen zijn dat het mannetje in casu het vrouwtje dit gedrag vertoont om je om de tuin te leiden? Of zou het nestkuiltjes maken uit verveling gebeuren? Dat laatste lijkt mij echter niet zo logisch. Het authentieke afleidingsgedrag, zoals het onbeholpen voor je uit sukkelen, is me bekend.

■ E. Brandenburg, Turfkade 38, 8701 JM Bolsward.

Veldwaarnemingen CCXLVII

Roodhalsfuut

15-01-05 1 Wiekense Gat, Netterden. G. Strang.

Roerdomp

17-11-04 1 Groote Wielen, Leeuwarden.
P.J. de Boer.

24-11-04 1 Oudega, Sneek. P.J. de Boer.

Grote Zilverreiger

03-01-05 2 Ezumakeeg, Zuid-Lauwersmeer.
E.W.F. Brandenburg.

14-11-04 3 Groote Wielen, Leeuwarden.
P.J. de Boer.

Blaauwe Reiger

03-01-05 45 Kornwerderzand, Spuihaven.
E.W.F. Brandenburg.

Roepende Korhaan, 29 maart 2005, Sallandse Heuvelrug.
Foto: E. Winkel.

Chileense Flamingo

- 17-09-04 1 Steile Bank. Gem. Lemsterland/
Gaasterlân-Sleat.
E.W.F. Brandenburg.
03-01-05 1 Ezumakeeg, Zuid-Lauwersmeer.
E.W.F. Brandenburg. Juveniel,
geringd op 10 augustus 2004 in het
Zwillbrocker Venn, Duitsland.

Kleine Zwaan

- 07-11-04 600 Kreileroord, Wieringwerf.
E.W.F. Brandenburg. Minimaal 20
juvenielen geteld.
Van 2 vogels de pootringen afgele-
zen. Een wijfje op 14 december
2001 geringd in Engeland,
Gloucestershire bij Slimbridge.
Een ander vrouwtje geringd op 14
augustus 2003 in Rusland, Kashin
Island, Korovinskajabaai.

- 15-12-04 150 Stiens, Leeuwarden. P.J. de Boer.

Wilde Zwaan

- 09-12-04 13 Heerenveen. P.J. de Boer.
13-01-05 13 Bergumermeer, Burgum. (Bergum).
P.J. de Boer.
In de groe 6 juvenielen.

- 29-01-05 8 Azewijn. (gem. Bergh Gld.)
G. Strang. Waarvan 1 juveniel.

Dwerggans

- 15-01-05 1 Silvoldsche Slagen, Gendringen.
E. Winkel. Tussen 300
Taigarietganzen.

Indische Gans

- 04-10-04 1 Sandfirden, Wymbritseradiel.
E.W.F. Brandenburg.

Sneeuwgans

- 01-11-04 2 Oudega-West. E.W.F. Brandenburg.
19-12-04 2 Oudega, Wymbritseradiel.
E.W.F. Brandenburg.

Canadese Gans

- 07-11-04 120 Den Oever, Zuiderhaven.
E.W.F. Brandenburg.
09-01-05 11 Rode Klif, Stavoren.
E.W.F. Brandenburg.

Rotgans

- 04-10-04 1 Sandfirden, Wymbritseradiel.
E.W.F. Brandenburg & J. Kramer.
Tussen kleine Rietganzen.

Pijlstaart

- 29-01-05 100 Noord-Groningen, buitendijks.
P.J. de Boer.

Korhen, 23 maart 2005, Sallandse Heuvelrug.
Foto: E. Winkel.

Japanse Pestvogel, 8 maart 2005, Wageningen.
Foto: E. Winkel .

Krooneend

03-01-05 1 Bakkum, (N.-H.). R. Costers.

Witoogeend

09-01-05 1 Oude IJssel, Gendringen. G. Strang.

Toppereend

28-12-04 300 Kornwerderzand, Buitenhaven.
E.W.F. Brandenburg.

Eidereend

14-01-05 40 Kornwerderzand, Spuihaven.
E.W.F. Brandenburg.

IJseend

23-11-04 1 Bakkum. R. Costers. Een vrouwtje
in duinmeer.

Grote Zee-eend

14-01-05 1 Kornwerderzand, Spuihaven.
E.W.F. Brandenburg. Een mannetje.

Middelste Zaagbek

07-11-04 5 Vissershaven, Den Oever.
E.W.F. Brandenburg. Twee
mannetjes en drie vrouwtjes.

28-12-04 2 Kornwerderzand.
E.W.F. Brandenburg.

Blauwe Kiekendief

07-11-04 1 Kreileroord, Wieringerwerf.

12-03-05 1 E.W.F. Brandenburg. Mannetje.
Hoge Veluwe, bij Terlet. E. Winkel.

14-03-05 1 Mannetje in tweede winterkleed.
Sallandse Heuvelrug. E. Winkel.
Adulte man.

03-01-05 1 Ezumakeeg, Zuid-Lauwersmeer.
E.W.F. Brandenburg. Vrouwtje.

02-01-05 1 Petten. R. Costers. Vrouwtje.

18-12-04 1 Witteveen, Westerbork oosten.
P.J. de Boer.

05-01-05 1 Grote Wielen, Leeuwarden.
P.J. de Boer.

Havik

05-01-05 1 Oosterschar, St. Johannesga.
E.W.F. Brandenburg.

Slechtvalk

01-10-04 3 Achlum, Franekeradeel.
E.W.F. Brandenburg.

14-11-04 1 Bolsward. E.W.F. Brandenburg.

24-01-05 1 Leeuwtwerveld, Steenwijk.
C. Postenhoven.

15-01-05 1 Philipsdam. H. Waldeck.

11-12-04 1 Bolsward. E.W.F. Brandenburg.

Een in Denemarken geringde Kokmeeuw overwintert al jarenlang bij Deventer. De vogel is tenminste 18 jaar. Deze foto is gemaakt op 6 maart 2005.
Foto: E. Winkel.

Pestvogel, 28 februari 2005, De Boskamp, Olst.
Foto: E. Winkel.

Korhoen

23-03-05 9 Sallandse Heuvelrug. E. Winkel.
Zes hennen en drie hanen.

Patrijs

17-12-04 7 Limmen. R. Costers.

27-12-04 12 Petten. R. Costers.

Kluut

30-10-04 75 Workumerwaard.
E.W.F. Brandenburg.

28-12-04 1 Buitenhaven, Kornwerderzand.
E.W.F. Brandenburg.

Goudplevier

24-01-05 24 Leeuwtveld, Steenwijk.
C. Postenhoven.

Drieteenstrandloper

16-11-04 4 Harlingen, Zuiderhoofd.
E.W.F. Brandenburg.

26-12-04 14 Paesen. P.J. de Boer.

Watersnip

31-12-04 1 Reemster Hei, Hoge Veluwe.
G.J. van Nie.

Houtsnip

13-12-04 1 Braamsveld, Hoge Veluwe.
G.J. van Nie.

26-02-05 1 Smokkelpad, Deventer. E. Winkel.
In een klein bosje midden in de stad.

Kokmeeuw

06-03-05 1 Klinkenbeltskolk, Deventer.
E. Winkel. Geringd in Fuensholm,
Jutland, Denemarken op 19 mei
1988. De vogel was toen al zeker
één jaar oud.
De meeuw overwintert al zeker tien
jaar in Deventer.

Papegaaiduiker

15-02-05 1 Noordzeestrand, Rottumeroog.
E. Winkel. Dood, onvolwassen
exemplaar.

Ransuil

14-11-04 16 Lollum, Wonseradeel.
E.W.F. Brandenburg.

19-12-04 11 Heeg, Wymbritseradiel.
E.W.F. Brandenburg.

IJsvogel

06-01-05 1 Uiterwaard IJssel, Baak.
G.J. van Nie.

02-01-05 1 Zwijndrecht. F. Weijtschedé.

27-12-04 1 Petten. R. Costers.

27-01-05 1 Voorsterbeek, Voorst. E. Winkel.

28-01-05 1 Kampeerterein 'De Watersnip',
Petten. R. Gronert.

25-11-04 1 Noord-Friesland, buitendijks.
P.J. de Boer. Bij een sluisje, komt
dus ook voor bij zout water. Op 15
maart 2005 weer aanwezig.

23-01-05 1 Doetinchem. G. Strang.

Middelste Bonte Specht

26-12-04 1 Emmen. H. Stel. Twintig minuten
kunnen observeren en alle
kenmerken kunnen controleren.

Strandleeuwerik

07-11-04 2 Schor, vissershaven, Den Oever.
E.W.F. Brandenburg.

15-01-05 100 Noord-Friesland, buitendijks.
P.J. de Boer.

Grote Gele Kwikstaart

23-11-04 1 Limmen. R. Costers.

15-01-05 1 Wiekense Gat, Netterden. G. Strang.

Japanse Pestvogel

12-03-05 1 Riemsdijkstraat, Wageningen.
E. Winkel. Tussen vijf gewone
Pestvogels.

Pestvogel

10-11-04 20 Harlingen. E.W.F. Brandenburg.

23-11-04 1 Limmen. R. Costers.

28-02-05 5 De Boskamp, Olst. E. Winkel.

20-03-05 50 Het Laar, Deventer. E. Winkel.

18-11-04 7 Harlingen. E.W.F. Brandenburg.

21-11-04 18 Bolsward. E.W.F. Brandenburg.

Beflijster

14-11-04 1 Grote Wielen, Leeuwarden.
P.J. de Boer.

Klapekster

27-12-04 1 Oud-Reemst, Hoge Veluwe.
G.J. van Nie.

05-01-05 1 Uiterwaarden IJssel, Rha,
Steenderen. G.J. van Nie.

27-12-04 1 Bakkum. R. Costers.

- 31-01-05 1 Oud-Reemst, Hoge Veluwe.
G.J. van Nie.
- 05-01-05 1 Oosterschar, St. Johannesga.
E.W.F. Brandenburg.
- 03-01-05 1 Bakkum. R. Costers.
- 22-01-05 1 Rammelwaard, Voorst. G. Strang.
- 23-01-05 1 Zeddam, Montferland. G. Strang.
- Bonte Kraai**
- 03-01-05 19 Langs de Provinciale Weg N361,
Lauwersoog-Zoutkamp.
E.W.F. Brandenburg.
- 04-12-04 10 Lauwersmeer. P.J. de Boer. Zo
langzamerhand bijna het enige
gebied waar nog Bonte Kraaien
zitten, maar ook hier steeds minder.
- Kruisbek**
- 02-01-05 3 Het Heekenbroek, Hoog-Keppel.
G. Strang.
- Zwarte Zwaan**
- 04-10-04 1 Workummerwaard.
E.W.F. Brandenburg.
- 15-01-05 1 Philipsdam. H. Waldeck.
- 26-11-04 2 Longerhouw, Wûnseradiel.
E.W.F. Brandenburg.
- 18-11-04 8 Hindeloopen. P.J. de Boer.

Waarnemingen kunnen ingezonden worden naar de redactie van *het Vogeljaar* of naar G. Strang, Haverdreef 55, 7006 LH Doetinchem, (0314) 36 38 49. Indien mogelijk per e-mail: gerbert.strang@hetnet.nl. Zie voor de geldende criteria voor het inzenden van waarnemingen *het Vogeljaar* 52 (3).

Jaap Taapken-Vogelfotoparade 2005

Jaarlijks wordt door de Stichting Het Vogeljaar de traditionele vogelfotowedstrijd uitgeschreven. De resultaten van deze wedstrijd geven de lezers van *het Vogeljaar* een indruk van het werk van de beste Nederlandse en Belgische vogelfotografen. Actiefoto's hebben de voorkeur. Voor deze fotowedstrijd kunnen zowel zwartwit- als kleurenfoto's worden ingezonden. Het maximaal aantal is vijf foto's per inzender. Het formaat van de foto's moet minimaal 18 x 24 cm en pertinent niet groter dan 20 x 30 cm zijn en de foto's moeten voorts op glanzend papier zijn afgedrukt. De foto's mogen niet al eerder elders zijn gepubliceerd of aangeboden. Er zullen vier prijzen worden toegekend: Eerste prijs € 350,-, tweede prijs € 200,-, derde prijs € 125,- en de vierde prijs € 75,-. Bij de beoordeling van de inzendingen zal de redactie zo mogelijk worden bijgestaan door enkele bekende vogelfotografen. De bekroonde foto's zullen worden gepubliceerd in één van de eerstvolgende nummers die zullen verschijnen na de prijsuitreiking. Bovendien kunnen daarbij eventueel nog enkele foto's worden afgedrukt die grote waardering kregen van de jury. Inzendingen voor deze fotowedstrijd moeten vóór 1 december 2005 in het bezit zijn van Wim Smeets. Elke inzender ontvangt bericht van ontvangst van zijn of haar inzending. Alle ingezonden foto's worden opgenomen in het archief en worden eigendom van *het Vogeljaar*, uitsluitend voor eventuele publicatie in *het Vogeljaar*.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, e-mail: smeets.foto@hetnet.nl.